
MŰHELYTANULMÁNYOK

DISCUSSION PAPERS

MT-DP – 2018/14

**AZ ORBÁN-KORSZAK MINT A NEMZETI VAGYON
6. ÚJRAELOSZTÁSI KÍSÉRLETE**

MIHÁLYI PÉTER

Műhelytanulmányok
MT-DP – 2018/14

MTA Közgazdaság- és Regionális Tudományi Kutatóközpont
Közgazdaság-tudományi Intézet

Az Orbán-korszak mint a nemzeti vagyon 6. újraelosztási kísérlete

Szerző:

Mihályi Péter
külső munkatárs
Magyar Tudományos Akadémia
Közgazdaság- és Regionális Tudományi Kutatóközpont
Közgazdaság-tudományi Intézet
egyetemi tanár
Budapesti Corvinus Egyetem
Makroökonómia Tanszék
vendégprofesszor
Közép-Európai Egyetem (CEU)
E-mail: peter@mihalyi.com

2018. július

Kiadó:
Magyar Tudományos Akadémia Közgazdaság- és Regionális Tudományi Kutatóközpont
Közgazdaság-tudományi Intézet

AZ ORBÁN-KORSZAK MINT A NEMZETI VAGYON

6. ÚJRAELOSZTÁSI KÍSÉRLETE

Mihályi Péter

Összefoglaló

A 2010 utáni fejleményeket az elmúlt száz év perspektívájából szemlélve úgy is fogalmazhatunk, hogy a nemzeti vagyon 6. (!) újraelosztására tett kísérletének tekintjük Orbán Viktor kormányzását. Az utólagos elemzések fényében az is jól látszik, hogy az 1989-es rendszerváltás követően nemcsak a Fidesz, de az MSZP sem fogadta el teljes szívből közművek és a pénzintézetek privatizációját. Hasonló, állami tulajdonlaspárti – vagy mondhatjuk azt is: harmadik utas – nézeteket képviselt az LMP és a Jobbik is. Végeredményben 2018-ban is a kisebbségi liberális és a többségi anti-liberális piacelfogás állt és áll ma is szemben egymással.

Orbán szeme előtt célként nem saját, vagy elvbarátainak meggazdagodása lebegett: nem a tranzitállamosítás az általános cél. A maga világképe szerint ő igenis az ország gyarapodását szeretné elősegíteni. Csakhogy, ő elvi alapon nem hisz az állam közvetett irányítói képességében, a normatív szabályozásban, a világos és egyértelmű szabályokra épülő jóléti állam modelljében. Hűbérúrként, egyszemélyi vezetőként ő maga kíván osztogatni mind a társadalmi csoportok, mind az egyes vállalatok, vállalkozók vonatkozásában. A 2008-as nemzetközi pénzügyi válság még inkább megerősítette őt harmadikutas, kigazdaszellemisségű, szelektíven antikapitalista nézeteiben.

Az Orbán-korszak magántulajdon ellenes és piacromboló politikája jelentős károkat okozott, de mindezidáig nem tudta átalakítani az országot „pincétől a padlásig” – miként azt Orbán legrégebbi harcostársa, Kövér László 2017-ben megfogalmazta. A külföldi és a hazai tőke relatív arányai nem sokat változtak és nem következett be az 1990 után felhalmozott magánvagyonok lenullázódása sem.

Tárgyszavak: államosítás, privatizáció, illiberális állam, járadékvadászat

JEL kód: H13, O20, P12, P37, P41

THE RENATIONALIZATIONS OF THREE HUNGARIAN GOVERNMENTS UNDER PRIME MINISTER VIKTOR ORBÁN

PETER MIHALYI

Abstract

This paper presents a brief account of the Hungarian renationalization and recentralization process under the 2nd and 3rd government of Prime Minister Viktor Orbán (2010–2018). Under his autocratic rule, Hungary, the former leading reform country in Central and Eastern Europe has made a sharp U-turn. Many features of the former centralized planning system have been reintroduced. The author's conclusion is that the changes in ownership have been significant, but they can be relatively quickly reversed by a future, competition-oriented new government. It would be more perplexing and time consuming to build-down the newly created institutions, the laws and regulations which were introduced over the past 8 years and protected by a set of cardinal laws, requiring 2/3 parliamentary majority for change.

The re-nationalization campaign only indirectly served the private enrichment of the Prime Minister (and/or) his friends. From the perspective of Mr. Orbán, the outright divestment of the newly acquired assets to friends and relatives would have been a politically very risky technique that would have generated potentially dangerous oligarchs. Mr. Orbán was not a disciple of Mr. Yeltsin; his role model is Mr. Putin. Just as the present Russian leader, Mr. Orbán understood from the very early period of his political career that excessive individual wealth of oligarchs is a potential threat to his regime, a state of affairs where you cannot trust anyone, not even your best friend. Rather than trying to build a clientele through re-privatization of re-nationalized firms, he has chosen another channel – the allocation of public procurement assignments.

Keywords: renationalization, privatization, illiberalism, autocracy

JEL classification: H13, O20, P12, P37, P41